

Verslag van de voorjaarsexcursie van de N.M.V. in Friesland gedurende het weekend van 14 t/m 16 mei 1971

Aan de excursie werd deelgenomen door een voor de N.M.V.-begrippen record aantal leden en introduc  s, n.l. 28: Clerx, Gittenberger met mevr. Gittenberger, Hopman met 2 dochters, Jonges, Kuyper, Land, mej. Laus, Meijer, Neuteboom met 2 zoons, Nienhuis, Rempe, Reydon met mevr. Reydon, Ripken, Schiutema, Sliggers, Smit, Spaink, v.d. Veen, Visser, Vriese, Wijtsma en Zoer. Overnacht werd in de Jeugdherberg "Oer 't Hout" te Grouw. De meeste deelnemers arriveerden vrijdagsavond, enkelen in de loop van de zaterdagmorgen. Bugunstigd door fraai, maar eigenlijk voor ons doel te droog weer, werden zaterdags verschillende terreinen in het zuidoosten van Friesland bezocht, met als rustpunten een luchroom in Wolvega en het terras van een dorpsca   in Oldeberkoop. De deelnemers genoten van het afwisselende landschap met weilanden, bossen, rivi  rtjes, houtwalle  tjes en plassen. Ook malacologisch was de tocht een groot succes. We laten de bezochte terreinen de revue passeren met een opsomming van de gevonden soorten. Vooraf nog enige opmerkingen: In de tabellen zijn voor de namen van de deelnemers de volgende afkortingen gebruikt: C G R = Clerx, Gittenberger, Ripken, K = Kuyper, N = Neuteboom, RS = Reydon en Smit, Re = Rempe, Sch = Schiutema, SpSl = Spaink en Sliggers.

De deelnemers, die gegevens inzonden, gaven in het algemeen geen inlichtingen omtrent de verzamelde aantallen. Voor zover dit gedaan is, is dit in de tabellen verwerkt, waarbij de afkortingen aangehouden zijn, die de deelnemers gebruikten: l = 1 exemplaar, e = enige exemplaren, + = leeg, alg. = algemeen, v.a. = vrij algemeen, v. = veel, v.v. = vrij veel, w. = weinig, v.w. = vrij weinig en z.w. = zeer weinig.

De Deelen. Veenpolder op de grens van 4 gemeenten. Het gedeelte dat wij bezochter ligt in de gemeente Heerenveen en is Staatsnatuurreservaat. Het is een moerasgebied met petgaten. In sommige gedeelten wordt nog steeds verveend t.b.v. het verkrijgen van bloemistenaarde. Verzameld werd aan de oevers en een ruderaal terreintje met o.a. brandnetels.

DE DEELEN (Gem. Heerenveen) 15 mei 1971

	CGR	K	N	RS	Sch	SpSl
Valvata (V.) cristata M��ller	x	x				
" (Atropidine) macrostoma M��rch						1
Bithynia leachi (Sheppard)	x	x			x	
" tentaculata (L.)	x	x		x		
Carychium minimum minimum (M��ller)						1
Physa fontinalis (L.)	x	x	2		x	
Galba (Stagnicola) palustris (M��ller)	x	x	3	x	x	1
" (Galba) truncatula (M��ller)					x	

	CGR	K	N	RS	Sch	SpSl
<i>Lymnaea</i> (L.) <i>stagnalis</i> (L.)		x				
<i>Radix</i> (R.) <i>peregra</i> (Müller)	x					
<i>Anisus</i> (Disculifer) <i>vortex</i> (L.)	x	x	1		x	vw
<i>Bathyomphalus</i> <i>contortus</i> (L.)	x	x	3	x	x	vv
<i>Gyraulus</i> <i>albus</i> (Müller)				x		
<i>Segmentina</i> (S.) <i>nitida</i> (Müller)	x	x	1		x	vv
<i>Planorbarius</i> <i>corneus</i>	x	x	1	x		
<i>Acroloxus</i> <i>lacustris</i> (L.)	x				x	
<i>Cochlicopa</i> <i>lubrica</i> (Müller)	x					
<i>Succinea</i> (S.) <i>putris</i> (L.)	x			x	x	e
" (<i>Succinella</i>) <i>oblonga</i> Draparnaud	x					
" (<i>Oxyloma</i>) <i>sarsi</i> Esmark	x					
<i>Arion</i> (A.) <i>ater rufus</i> (L.)	x			x		
" (<i>Carinarion</i>) <i>circumscriptus</i> Johnston				x		
" (") <i>silvaticus</i> Lohmander	x					
" (<i>Microarion</i>) <i>intermedius</i> Normand	x					
<i>Nesovitrea</i> (<i>Perpolita</i>) <i>hammonis</i> (Ström)	x		6	x		
<i>Oxychilus</i> (O.) <i>cellarius</i> (Müller)	x					
<i>Zonitoides</i> (Z.) <i>nitidus</i> (Müller)	x	x	5			
<i>Deroceras</i> <i>laeve</i> (Müller)	x			x		
" <i>reticulatum</i> (Müller)	x			x		
<i>Euconulus</i> <i>fulvus</i> (Müller)				x		
<i>Helicigona</i> (<i>Arianta</i>) <i>arbustorum</i> <i>arbustorum</i> (L.)	x			x	x	
<i>Unio</i> <i>pictorum</i> (L.)		x		x	x	
<i>Anodonta</i> <i>anatina</i> (L.)				x		
<i>Sphaerium</i> (S.) <i>corneum</i> (L.)		x				
" (<i>Musculium</i>) <i>lacustre</i> (Müller)		x			x	
<i>Pisidium</i> (<i>Rivulina</i>) <i>henslowianum</i> (Sheppard)						l
" (") <i>casertanum</i> (Poli)						v
" (") <i>obtusale</i> (Lamarck)		x				v
" (") <i>nitidum</i> Jenyns					x	
" (") <i>milium</i> Held					x	v

In totaal 41 soorten, waarvan 25 zoetwatermollusken en 16 landmollusken. De aandacht wordt nog gevestigd op het voorkomen van de beide *Carinarions* *silvaticus* en *circumscriptus* in de meldingen.

Lindevallei bij Wolvega (Gemeente Weststellingwerf)

Verzameld werd langs het talud van de noordelijke oprit van de Blessebrug over de Linde, een ruderaal opslagterreintje van riet en steen aan de voet daarvan, een belendend slootje, de oevers van de Linde en een randgebiedje

van de Driessenpolder, een onderdeel van het rijke natuurmonument "De Lindevallei".

LINDEVALLEI (Gem. Weststellingwerf) 15 mei 1971	CGR	K	N	Re	RS	Sch	Sp
Viviparus (V.) contectus (Millet)	x				x	x	
" (") viviparus (L.)	x	e					1
Valvata (V.) cristata Müller		w					
" (Atropidine) macrostoma Mörch							zw
" (Cincinna) piscinalis piscinalis (Müll.)	x	w			x	x	
Marstoniopsis scholtzi (Schmidt)		w		7		x	w
Bithynia leachi (Sheppard)	x	va	12			x	
" tentaculata (L.)	x	va	13		x	x	
Physa fontinalis (L.)		e			x	x	e
Galba (Stagnicola) palustris (Müller)		e			x	x	
Lymnaea (L.) stagnalis (L.)		1	1				
Radix (R.) peregra (Müller)		e	2		x	x	e
Planorbis (P.) carinatus Müller	x	e	2	4	x		
" (") planorbis (L.)		e			x	x	
Anisus (A.) leucostomus (Millet)		1+					
" (Disculifer) vortex (L.)	x	e	10	2	x	x	
" (") vorticulus (Troschel)	x	1		3			
Bathyomphalus contortus (L.)		1			x	x	1
Gyraulus albus (Müller)	x	e					e
Armiger crista (L.)		e					
Segmentina (Hippeutis) complanata (L.)		e			x	x	1
Planorbarius corneus (L.)		e		x	x	x	
Acroloxus lacustris (L.)	x	va	1		x	x	
Cochlicopa lubrica (Müller)			1+				
Vallonia excentrica Sterki	x						
" costata costata (Müller)	x		1				
Succinea (S.) putris (L.)	x		5			x	
" (Succinella) oblonga Draparnaud	x		1				
" (Oxyloma) elegans elegans Risso					?		e
Arion (A.) ater rufus (L.)	x					x	
" (Carinarion) silvaticus Lohmander			2				
" (Microarion) intermedius Normand	x		3				
Vitrina (V.) pellucida pellucida (Müller)	x		1+		x		
Nesovitrea (Perpolita) hammonis (Ström)	x		2				
Oxychilus (O.) cellarius (Müller)	x						
Zonitoides (Z.) nitidus (Müller)	x		9		x	x	
Deroceras reticulatum (Müller)	x						
Trichia (T.) hispida (L.)	x						
Helicigona (Arianta) arbustorum arbustorum (L.)	x					x	
Cepaea (C.) nemoralis (L.)	x					x	
Unio tumidus Philipsson 1)							
Sphaerium (S.) corneum (L.)	x	va		2	x	x	vw
" (Sphaeriastrum) rivicola (Lam.) 2)							
" (Musculium) lacustre (Müller)	x	e	1		x	x	e
Pisidium (Rivulina) henslowianum (Sheppard)							w
" (") nitidum Jenyns							w
" (") milium Held						x	w
" (") subtruncatum Malm						x	
" (") pulchellum Jenyns							w

1) en 2) verzameld door Land tijdens een voorexcursie.

Totaal 49 soorten, waarvan 32 zoetwater- en 17 landmollusken.

Bakhofschans te Oldeberkoop (Gem. Ooststellingwerf)

Eeuwenoude schans met in het midden dito eik. Begroeiing: eik, berk, lijsterbes, klimop, salamonszegel, dalkruid, braam, enz.

Verzameld werd in het bosje (a), tegen de brug over de Linde (b), bij het stuwtje (c), in en bij een plas, ongeveer 100 meter zuidelijk van de Linde (d),

langs een weggetje ook ongeveer 100 meter zuidelijk van de Linde (e) en in de Linde (f).

BEKHOFSCHANS (Gem. Ooststellingwerf) 15 mei 1971

	CGR	K	N	RS	Sch	
Viviparus (V.) contectus				x		f
Valvata (V.) cristata Müller					x	c
Bithynia leachi (Sheppard)					x	c
" tentaculata (L.)					x	c
Galba (Stagnicola) palustris (Müller)					x	cd
Radix (R.) peregra (Müller)					x	d
Planorbis (P.) carinatus Müller					x	b
" (") planorbis (L.)					x	bdf
Bathyomphalus contortus (L.)					x	b
Gyraulus albus (Müller)					x	bd
Cochlicopa lubrica (Müller)	x		1			a
Vallonia excentrica Sterki			1			?
Succinea (S.) putris (L.)	x					a
Punctum pygmaeum (Draparnaud)					x	a
Discus (D.) rotundatus (Müller)				x		a
Arion (A.) ater rufus (L.)	x			x		a
" (Carinarion) silvaticus Lohmander	x					a
" (microarion) intermedius Normand	x			x	x	ae
" (Mesarion) subfuscus (Draparnaud)	x			x		a
Vitrea (V.) crystallina (Müller)	x		16		x	ab
			1+			
Nesovitrea (Perpolita) hammonis (Ström)	x	2	1		x	a
			1+			
Oxichilus (Ortizius) alliarius (Müller)	x	1	1	x		ab
Zonitoides (Z.) nitidus (Müller)	x				x	ae
Deroceras laeve (Müller)	x					a
" reticulatum (Müller)	x		1		x	ae
Euconulus fulvus (Müller)	x			x		a
Helicigona (Arianta) arbustorum arbustorum (L.)		alg		x	x	abde
Cepaea (C.) nemoralis (L.)		1			x	be
Sphaerium (S.) corneum (L.)					x	b
Pisidium (Rivulina) obtusale (Lamarck)					x	b
" (") nitidum Jenyns					x	b
" (") milium Held					x	b
" (") pulchellum Jenyns					x	b

In totaal 33 soorten, waarvan 15 zoetwater- en 18 landmollusken

Tjongerbrug in de weg Nijeberkoop - Jubbega, op de grens van de gemeenten Ooststellingwerf en Heerenveen. De Tjonger is een gekanaliseerd riviertje met nog betrekkelijk schoon water. Opvallend waren de grote aantallen

Viviparus viviparus en Marstoniopsis scholtzi.

Verzameld werd op de Tjongerdijk (a), -kanaal met sluis (b) en slootje langs de dijk (c).

DE TJONGER (Gem. Ooststellingwerf en Heerenveen)

		K	N	RS	Sch	SpSl	
-	15 mei 1971						
Viviparus (V.) contectus (Millet)		1		x	x	vv	bc
" (") viviparus (L.)		alg	18		x	vv	b
Valvata (V.) cristata Müller			3	x		w	c
" (Atropidine) macrostoma Mörch						e	
" (Cincinna) piscinalis piscinalis (Müll.)	alg			x		vv	c
Marstoniopsis scholtzi (Schmidt)			14			zw	b
Bithynia leachi (Sheppard)			3		x	w	bc
" tentaculata (L.)	alg				x	vw	c
Galba (Stagnicola) palustris (Müller)				x	x		c
" (Galba) truncatula (Müller)						x	

	K	N	RS	Sch	SpSl	
Lymnaea (L.) stagnalis (L.)		2				b
Radix (R.) peregra (Müller)			x	x		c
" (") -auricularia (L.)	e				e	
Planorbis (P.) carinatus Müller		3				b
" (") planorbis (L.)			x			c
Anisus (Disculifer) vortex (L.)			x	x		c
Bathyomphalus contortus (L.)		3	x	x		bc
Planorbarius corneus (L.)			x			c
Acroloxus lacustris (L.)					w	
Cochlicopa lubrica (Müller)		1				a
Vitrea (V.) crystallina (Müller)					1	
Zonitoides (Z.) nitidus (Müller)					2	
Trichia (T.) hispida (L.)			x			a
Unio pictorum (L.)		2		x	vv	b
" tumidus Philipsson				x	v	b
Anodonta cygnea (L.)	va				vv	
" anatina (L.)				x	vv	b
Sphaerium (S.) corneum (L.)	va				vv	
" (Sphaeriastrum) rivicola (Lam.)				x	w	b
" (Musculium) lacustre (Müller)	e				w	
Pisidium (Rivulina) henslowanum (Sheppard)					w	
" (") casertanum (Poli)					w	
" (") nitidum Jenyns				x		c
" (") milium Held				x	vv	c
" (") pulchellum Jenyns				x	w	c
Dreissena polymorpha (Pallas)	va			x	vv	b

In totaal 36 soorten, waarvan 32 zoetwater- en 4 landmollusken. Aangezien naar de laatste weinig gezocht is, is het aantal zeker te laag.

Olterterp, bos achter melkfabriek. Gemeente Opsterland. Deze vindplaats van Zonitoides excavatus is naar ik meen het eerst ontdekt door Neuteboom.

OLTERTERP (Gem. Opsterland), 15 mei 1971

	K	N	Re	RS
Punctum pygmaeum (Draparnaud)				x
Arion (Microarion) intermedius Normand	1			
" (Kobeltia) hortensis Férussac				x
Nesovitrea (Perpolita) hammonis (Ström)	1			
Zonitoides (Z.) excavatus (Alder)	4	1	5	x

Hierna keerden we terug naar de jeugdherberg, waar de avond gezellig werd doorgebracht en het onderling contact verstevigd. In de nacht viel er een mals regentje, dat de volgende dag merkbaar was in de grote aantallen naaktslakken.

Zondagmorgen werd eerst een bezoek gebracht aan de oevers van het Sneekermeer bij de Heeresluis (Zoutepool), gemeente Utingeradeel. Verzameld werd in de oevervegetatie en op en tussen de stenen in het meer.

SNEEKERMEER (Gem. Utingeradeel), 16 mei 1971

	CGR	K	Re	RS	Sch
Valvata (Cincinna) piscinalis piscinalis (Müll.)		e			
Lithoglyphus naticoides (Pfeiffer)		e			
Bithynia leachi (Sheppard)		x			
" tentaculata (L.)		x	va	x	x
Carychium minimum minimum (Müller)				x	
Galba (Stagnicola) palustris (Müller)		x			
Radix (R.) peregra (Müller)		x		x	
Vertigo (V.) pygmaea (Draparnaud)				x	

	CGR	K	Re	RS	Sch
Ancylus fluviatilis (L.)	x	va	25	x	
Cochlicopa lubrica (Müller)	x				x
Succinea (Oxyloma) sarsi Esmark					x
Arion (A.) ater rufus (L.)	x				x
" (Microarion) intermedius Normand	x				x
" (Mesarion) subfuscus (Draparnaud)	x				
Nesovitrea (Perpolita) hammonis (Ström)	x				
Zonitoides (Z.) nitidus (Müller)	x			x	x
Deroceras laeve (Müller)	x				x
" reticulatum (Müller)	x				x
Euconulus fulvus (Müller)	x				x
Trichia (T.) hispida (L.)	x				
Unio pictorum (L.)	x			x	x
" tumidus Philipsson	x				x
Anodonta anatina (L.)	x			x	x
Pisidium (Rivulina) henslowianum (Sheppard)		e			
Dreissena polymorpha (Pallas)	x			x	x

In totaal 25 soorten, waarvan 12 zoetwater- en 13 landmollusken.

Hierna werden bezoeken gebracht aan de stinsparken van Jongema-State en Martena-State, onderbroken door een lunchpauze in Leeuwarden. Beide parken zijn rijk aan z.g. stinsplanten als *Anemone ranunculoïdes* en *apennina*; *Corydalis cava* en *solida*, *Tulipa sylvestris*, *Saxifraga granulata*, enz.-----
JONGEMA-STATE (Gem. Rauwerderhem), 16 mei 1971

	K	RS	Sch
Carychium minimum minimum (Müller)			x
" tridentatum Risso	va		
Cochlicopa lubrica (Müller)	e	x	x
Succinea (S.) putris (L.)			x
" (Oxyloma) sarsi Esmark		?	x
Discus (D.) rotundatus (Müller)	a	x	x
Arion (A.) ater rufus (L.)	a	x	x
" (Carinarion) circumscriptus Johnston			x
" (Kobeltia) hortensis Férussac		x	
Aegopinella nitidula (Draparnaud)	l+		x
Oxychilus (O.) cellarius (Müller)		x	
Deroceras reticulatum (Müller)	alg	x	x
Zonitoides (Z.) nitidus (Müller)			x
Trichia (T.) hispida (L.)	alg	x	x
Cepaea (C.) nemoralis (L.)	alg	x	x

Totaal 15 soorten landmollusken. Er zijn geen meldingen van mollusken uit de slotgracht.

MARTENA-STATE (Cornjumerbos, Gem. Leeuwarderadeel), 16 mei 1971

	G	K	RS	Sch
Valvata (V.) cristata Müller		a		
Carychium minimum minimum (Müller)	x	va		x
" tridentatum Risso	x		x	
Galba (Stagnicola) palustris (Müller)		l		
Anisus (Disculifer) vortex (L.)		e		
Bathymorphus contortus (L.)		a	x	
Segmentina (Hippeutis) complanata (L.)		e		
Cochlicopa lubrica (Müller)	x		x	x
Succinea (S.) putris (L.)				x
" (Oxyloma) sarsi Esmark	x			?
Discus (D.) rotundatus (Müller)	x		x	x
Arion (A.) ater rufus (L.)	x			x
" (Carinarion) circumscriptus Johnston	x			
" (") silvaticus Lohmander	x			
" (Kobeltia) hortensis Férussac	x		x	
Vitrea (V.) crystallina (Müller)	x			
Nesovitrea (Perpolita) hammonis (Ström)	x			

	G	K	RS	Sch
<i>Aegopinella nitidula</i> (Draparnaud)	x			
<i>Oxychilus</i> (O.) <i>cellarius</i> (Müller)			x	
<i>Zonitoides</i> (Z.) <i>nitidus</i> (Müller)	x	e		
<i>Deroceras laeve</i> (Müller)	x			
" <i>reticulatum</i> (Müller)	x			
<i>Cecilioides</i> (C.) <i>acicula</i> (Müller)			1+	
<i>Trichia</i> (T.) <i>hispida</i> (L.)	x		x	x
<i>Cepaea</i> (C.) <i>nemoralis</i> (L.)	x		x	x

In totaal 25 soorten waarvan 5 soorten zoetwater- en 20 soorten landmollusken. De heer Schuitema vermeldt nog *Limax maximus*? Deze is niet in de lijst opgenomen. De heer Schuitema kon het dier thuis niet nader bekijken, aangezien hij een hoeveelheid materiaal in het bos liet liggen. Dit bleek later onvindbaar. Opmerkelijk is weer het voorkomen van de beide *Arinarion*soorten. Ook interessant is het vinden van een leeg exemplaar van *Cecilioides acicula*. Het is het eerste exemplaar van deze soort dat in het Friese binnenland is gevonden. Zelf heb ik 6 jaar geleden ongeveer 40 lege schelpen aan de binnenkant van de zeedijk bij Sexbierum verzameld.

Na het bezoek aan het Cornjumbos werd de excursie ontbonden en keerden de deelnemers voldaan naar huis terug.

Van de heer Ripken ontving ik nog de volgende lijst van mollusken, door hem verzameld tijdens een schoolzeilkamp op 10 augustus 1971 aan de oevers van het Pikmeer bij het recreatieoord "Yn 'e lijte" te Grouw, gem. Idaarde-deel.

Carychium minimum minimum (Müller), *Cochlicopa lubrica* (Müller), *Vertigo* (V.) *antivertigo* (Draparnaud), *Succinea* (S.) *putris* (L.), *Succinea* (*Succinella*) *oblonga* Draparnaud, *Succinea* (*Oxyloma*) *spec.*, *Vallonia pulchella pulchella* (Müller), *Punctum pygmaeum* (Draparnaud), *Arion* (*Microarion*) *intermedius* Normand, *Nesovitrea* (*Perpolia*) *hammonis* (Ström), *Zonitoides* (Z.) *nitidus* (Müller), *Deroceras laeve* (Müller), *Deroceras reticulatum* (Müller), *Euconulus fulvus* (Müller), (*alderi*?) en *Trichia* (T.) *hispida* (L.).

De heer Kuyper verzamelde op de terugreis langs de Afsluitdijk bij de Lorentzsluizen op de geleidingsdam en stenen van de dijk: *Theodoxus fluviatilis* (L.) algemeen, *Bithynia tentaculata* (L.) enkele, *Radix* (R.) *peregra* (Müller) weinig en *Ancylus fluviatilis* (Müller) 1 ex.

Overzicht van alle gevonden mollusken tijdens de voorjaarsexcursie 1971

D= De Deelen, L= Lindegebied Wolvega, B= Bekhofschan c.a., Tj= Tjonger c.a., Ol= Bos Olterterp, Sn= oevers Sneekermeer, M= Martena State Cornjum, J= Jongema State Rauwerd, P= Oevers Pikmeer, Lo= Lorentzsluizen.

D. L. B. Tj. Ol. Sn. M. J. P. Lo.

	D.	L.	B.	Tj.	Ol.	Sn.	M.	J.	P.	Lo.
1. Theodoxus fluviatilis (L.)										x
2. Viviparus (V.) contectus (Millet)		x	x	x						
3. " (") viviparus (L.)		x		x						
4. Valvata (V.) cristata Müller	x	x	x	x			x			
5. " (Atropidine) macrostoma Mörch	x	x		x						
6. " (Cincinna) piscinalis piscinalis (Müll.)	x			x		x				
7. Marstoniopsis scholtzi (Schmidt)		x		x						
8. Lithoglyphus naticoides (Pfeiffer)							x			
9. Bithynia leachi (Sheppard)	x	x	x	x		x				
10. " tentaculata (L.)	x	x	x	x		x				x
11. Carychium minimum minimum (Müller)	x					x	x	x	x	
12. " tridentatum Risso							x	x		
13. Physa fontinalis (L.)	x	x								
14. Galba (Stagnicola) palustris (Müller)	x	x	x	x		x	x			
15. Galba (Galba) truncatula (Müller)	x			x						
16. Lymnaea (L.) stagnalis (L.)	x	x		x						
17. Radix (R.) peregra (Müller)	x	x	x	x		x				x
18. " (") auricularia (L.)				x						
19. Planorbis (P.) carinatus Müller		x	x	x						
20. " (") planorbis (L.)		x	x	x						
21. Anisus (A.) leucostomus (Millet)		x								
22. " (Disculifer) vortex (L.)	x	x		x		x				
23. " (") vorticulus (Troschel)		x								
24. Bathyomphalus contortus (L.)	x	x	x	x		x				
25. Gyraulus albus (Müller)	x	x	x							
26. Arniger crista (L.)		x								
27. Segmentina (Hippeutis) complanata (L.)		x					x			
28. " (Segmentina) nitida (Müller)	x									
29. Planorbarius corneus (L.)	x	x		x						
30. Ancyclus fluviatilis (Müller)						x				x
31. Acroloxus lacustris (Müller)	x	x		x						
32. Cochlicopa lubrica (Müller)	x	x	x	x		x	x	x	x	
33. Vertigo (V.) antivertigo (Draparnaud)										x
34. Vertigo (V.) pygmaea (Draparnaud)						x				
35. Vallonia excentrica Sterki		x	x							
36. " costata costata (Müller)		x								
37. " pulchella pulchella (Müller)										x
38. Succinea (S.) putris (L.)	x	x	x				x	x	x	
39. " (Succinella) oblonga Draparnaud	x	x								x
40. " (Oxyloma) elegans elegans Risso		x								?
41. " (") sarsi Esmark	x					x	x	x		?

	D.	L.	B.	Tj.	Ol.	Sn.	M.	J.	P.	Lo.
42) Punctum pygmaeum (Draparnaud)		x			x					x
43) Discus (D.) rotundatus (Müller)			x				x	x		
44) Arion (A.) ater rufus (L.)	x	x	x			x	x	x		
45) " (Carinarion) circumscriptus Johnston	x	x					x	x		
46) " (") silvaticus Lohmander	x		x				x			
47) " (Microarion) intermedius Nörmann	x	x	x		x	x				x
48) " (Meaarion) subfuscus (Draparnaud)			x			x				
49) " (Kobeltia) hortensis Féreussac					x		x	x		
50) Vitrina (V.) pellucida pellucida (Müller)		x								
51) Vitrea (V.) crystallina (Müller)			x	x			x			
52) Nesovitrea (Perpolita) hammonis (Ström)	x	x	x		x	x	x			x
53) Aegopinella nitidula (Draparnaud)							x	x		
54) Oxychilus (O.) cellarius (Müller)	x	x					x	x		
55) " (Ortizius) alliaris (Miller)			x							
56) Zonitoides (Z.) excavatus (Alder)					x					
57) " (") nitidus (Müller)	x	x	x	x		x	x	x	x	
58) Deroceras laeve (Müller)	x		x			x	x			x
59) " reticulatum (Müller)	x	x	x			x	x	x	x	
60) Euconulus fulvus (Müller)	x		x			x				x
61) Cecilioides (C.) acicula (Müller)							x			
62) Trichia (T.) hispida (L.)		x		x		x	x	x	x	
63) Helicigona (Arianta) arbustorum arbustorum (L.)	x	x	x							
64) Cepaea (C.) nemoralis (L.)		x	x				x	x		
65) Unio pictorum (L.)	x			x		x				
66) " tumidus Philipsson		x		x		x				
67) Anodonta cygnea (L.)				x						
68) " anatina (L.)	x			x		x				
69) Sphaerium (S.) corneum (L.)	x	x	x	x						
70) " (Sphaeriastrum) rivicola (Lamarck)	x		x							
71) " (Musculium) lacustre (Müller)	x	x		x						
72) Pisidium (Rivulina) henslowianum (Sheppard)	x	x		x		x				
73) " (") casertanum (Poli)	x			x						
74) " (") obtusale (Lamarck)	x		x							
75) " (") nitidum Jenyns	x	x	x	x						
76) " (") nilium Held	x	x	x	x						
77) " (") subtruncatum Malm			x							
78) " (") pulchellum Jenyns		x	x	x						
79) Dreissena polymorpha (Pallas)				x		x				

B. Land,
Aldlångsdyk
Britsum.